

Definition of turnover in accordance with the Value Added Tax Act as of 1. January 2019

Martina Mateášová¹

¹ University of Economics in Bratislava
Faculty of Economic Informatics, Department of Accounting and Auditing
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia
E-mail: mateasova.martina@gmail.com

Abstract: In 2018, the National Council of the Slovak Republic passed several acts amending and supplementing Act no. 222/2004 Coll. on Value Added Tax, as amended (hereinafter referred to as the VAT Act). The major changes brought by the amendments to the VAT Act since 2019 include mainly the abolition of the institute of tax security, the introduction of a new definition of turnover, the specification of rules for free delivery of goods, delivery of goods and services using vouchers, change of place of delivery broadcasting and television broadcasting and electronic services supplied to non-taxable persons, new conditions for exemption from tax on the supply of real estate, tax exemption on taxable transactions connected with international trade, adjustment of tax deducted on capital goods, adjustment of tax deducted on movable assets business, tax refund to passengers on the export of goods. In the paper we will analyze one of the changes, namely the introduction of a new definition of turnover. The correct determination of the taxable person's turnover is important not only in terms of VAT registration, but also because of the deregistration of the taxable person, the correct determination of the tax period and the specific application of the tax on receipt of payment for the supply of goods and services.

Keywords: value added tax, turnover, tax period, VAT registration VAT deregistration

JEL codes: H25, K34

1 Súčasný stav - úvod do problematiky

Národná rada Slovenskej republiky schválila v roku 2018 viacero zákonov, ktorými sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“). Za významné zmeny, ktoré priniesli novely zákona o DPH od roku 2019 považujeme hlavne zrušenie inštitútu zloženia zábezpeky na daň, zavedenie novej definície obratu, spresnenie pravidiel pri bezodplatnom dodaní tovaru, dodanie tovaru a služby pri použití poukazu, zmena miesta dodania telekomunikačných služieb, služieb rozhlasového vysielania a televízneho vysielania a elektronických služieb dodaných nezdaniteľným osobám (Vašeková, 2018), nové podmienky na oslobodenie od dane pri dodaní nehnuteľnosti, oslobodenie od dane pri zdaniteľných obchodoch spojených s medzinárodným obchodom, úprava dane odpočítanej pri investičnom majetku, úprava dane odpočítanej pri hnutelnom majetku pri zmene rozsahu jeho použitia na podnikanie, vrátenie dane cestujúcim pri vývoze tovaru. V príspevku sa budeme venovať analýze jednej zo zmien, a to zavedeniu novej definície obratu. Správne stanovenie obratu zdaniteľnej osoby je dôležité nielen z hľadiska registrácie pre daň z pridanej hodnoty, ale aj z dôvodu zrušenia registrácie platiteľa, správneho stanovenia zdaňovacieho obdobia a osobitnej úpravy uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru a služby.

2 Metodológia a zdrojové údaje

S účinnosťou od 1. januára 2019 sa ustanovuje nová definícia obratu na účely zákona o DPH, ktorá je v súlade s článkom 288 smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Obratom sa po novom rozumie hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb v tuzemsku okrem hodnoty tovarov a služieb, ktoré sú oslobodené od dane podľa § 28 až 36 a podľa § 40 a 42 zákona o DPH. Hodnota dodaných poisťovacích služieb, ktoré sú oslobodené od dane podľa § 37 a finančných služieb, ktoré sú oslobodené

od dane podľa § 39, sa nezahŕňa do obratu, ak tieto služby sú dodané pri dodaní tovaru a lebo služby ako doplnkové služby. Do obratu sa nezahŕňa hodnota príležitostne dodaného hmotného majetku okrem zásob a hodnota príležitostne dodaného nehmotného majetku. (Kováčik, 2019). Z vyššie uvedenej definície vyplýva, že do obratu sa s účinnosťou od 1. januára 2019 zahŕňa hodnota dodaných tovarov a služieb, čo znamená, že do obratu sa zahrnie reálna hodnota dodaných tovarov a služieb, ktorá v podstate predstavuje protihodnotu v čase ich dodania. Hodnota dodaných tovarov a služieb je teda všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú dodávateľ prijal, alebo má prijať od príjemcu plnenia alebo inej osoby za dodanie tovaru alebo služby. Do obratu sa nezahrnie fiktívna protihodnota bezodplatne dodaných tovarov ani trhovú hodnotu v zmysle zákona o DPH. Na základe novej definície sa do obratu nezahrnú ani platby, ktoré boli prijaté pred dodaním tovaru alebo služby. Tieto prijaté preddavkové platby predstavujú súčasť hodnoty tovaru alebo služby a zahrnú sa do obratu za kalendárny mesiac, v ktorom sa považuje tovar alebo služba za dodanú. Zmena definície obratu sa týka predovšetkým zdaniteľných fyzických osôb, ktoré vedú jednoduché účtovníctvo (Meluchová, 2016). Pre porovnanie, na účely zákona o DPH sa obratom do 31. decembra 2018 rozumeli výnosy (príjmy) bez dane z dodaných tovarov a služieb v tuzemsku okrem výnosov (príjmov) z tovarov a služieb, ktoré boli oslobodené od dane podľa § 28 až § 36 a podľa § 40 až § 42. Výnosy (príjmy) z poisťovacích služieb, ktoré boli oslobodené od dane podľa § 37, a finančných služieb, ktoré boli oslobodené od dane podľa § 39, sa nezahŕňovali do obratu, ak tieto služby boli poskytované pri dodaní tovaru alebo služby ako doplnkové služby. Do obratu sa nezahŕňovali výnosy (príjmy) z príležitostne predaného hmotného majetku okrem zásob a výnosy (príjmy) z príležitostne predaného nehmotného majetku. Ako vidieť, v definícii obratu platnej do 31. decembra 2018 sú použité pojmy „príjmy“ a „výnosy“, čo spôsobovalo nerovnaké podmienky pre zdaniteľné osoby, ktoré viedli podvojnú účtovníctvo a pre zdaniteľné osoby, ktoré viedli jednoduché účtovníctvo.

3 Výsledky a diskusia

V súvislosti s novou definíciou obratu sa doplnilo do zákona aj prechodné ustanovenie, z ktorého vyplýva, že do obratu po 1. januári 2019 sa zahrnie hodnota dodaných tovarov a služieb vo výške, v akej nebola zahrnutá do obratu podľa zákona účinnom do 31. decembra 2018. Znamená to, že zdaniteľná osoba, ktorá vedie jednoduché účtovníctvo, do 31. decembra 2018 zahŕňala do obratu príjmy bez dane z dodávaných tovarov a služieb a nezahŕňala hodnotu bez dane z dodaných tovarov a služieb, ktoré vyfakturovala za dodanie tovarov a služieb, ale ich nemala uhradené (nemala za ne prijatú platbu – príjem). Preto zdaniteľná osoba účtujúca v systéme jednoduchého účtovníctva, musí k 1. januáru 2019 spočítať hodnotu bez dane všetkých vyfakturovaných dodaných tovarov a služieb, ktoré dodala a neboli jej uhradené a v tejto výške hodnota dodaných tovarov a služieb nebola zahrnutá do obratu v znení účinnom do 31. decembra 2018. Táto hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb, ktorá nebola zahrnutá do obratu sa zahrnie do obratu v znení účinnom od 1. januára 2019 a to za mesiac január 2019. Pre ľahšie pochopenie, uvádzame modelový príklad.

Zdaniteľná osoba (fyzická osoba), ktorá vedie jednoduché účtovníctvo, stále sleduje svoj obrat pre účely povinnej registrácie – dosiahnutie obratu 49 790 eur za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov.

Zdaniteľná osoba k 28. februáru 2019 zistí svoj obrat nasledovne:

- obrat, ktorý dosiahla podľa zákona o DPH v znení účinnom do 31. decembra 2018 za mesiace 03/2018 až 12/2018 bol v sume 35 250 eur,
- hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb, ktorá nebola zahrnutá do obratu do 31. decembra 2018 bola v sume 6 850 eur,
- hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb dosiahnutá za 01/2019 vypočítaná podľa zákona o DPH účinného od 01. januára 2019 (obrat) bola 3 050 eur,
- hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb dosiahnutá za 02/2019 vypočítaná podľa zákona o DPH účinného od 01. februára 2019 (obrat) bola 5 150 eur.

Obrat dosiahnutý zdaniteľnou osobou za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je k 28. februáru 2019 v sume 50 300 eur, čo znamená, že zdaniteľná osoba dosiahla obrat 49 790 € za najviac 12 predchádzajúcich po

sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov k tomuto dátumu a je povinná podať daňovému úradu žiadosť o registráciu pre daň do 20. marca 2019. (Kováčik, 2019).

Zmena zákona o DPH v definícii pojmu obrat nesie aj zmenu výpočtu koeficientu (Kováčik, Mateášová, 2019), ktorý sa od 1. januára vypočíta ako podiel, v ktorého čitateli je hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb za kalendárny rok, pri ktorých je daň odpočítateľná, a v ktorého menovateli je hodnota bez dane zo všetkých dodaných tovarov a služieb za kalendárny rok. Pri výpočte koeficientu sa do čitateľa ani do menovateľa koeficientu neuvádza hodnota z:

- predaja podniku alebo časti podniku tvoriacej samostatnú organizačnú zložku,
- predaja majetku, ktorý platiteľ používal na účely svojho podnikania, okrem zásob,
- finančných služieb oslobodených od dane podľa zákona o DPH (§39), ak ich platiteľ poskytol príležitostne,
- príležitostného prevodu nehnuteľnosti a príležitostného nájmu nehnuteľnosti.

Tak ako sme už v úvode uviedli, správne stanovenie obratu zdaniteľnej osoby je dôležité nielen z hľadiska registrácie pre daň z pridanej hodnoty ale aj z hľadiska správneho stanovenia zdaňovacieho obdobia. Všeobecne platí, že zdaňovacím obdobím platiteľa je kalendárny mesiac okrem výnimky uvedenej priamo v zákone. Platiteľ sa môže rozhodnúť pre zdaňovacie obdobie kalendárny štvrťrok, ak uplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov od konca kalendárneho mesiaca, v ktorom sa stal platiteľom, a za 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nedosiahol obrat 100 000 eur. Rovnako aj naopak, ak v priebehu zdaňovacieho obdobia, ktorým je kalendárny štvrťrok, platiteľ prestane plniť podmienky stanovené zákonom, končí sa prebiehajúce štvrtročné zdaňovacie obdobie posledným dňom kalendárneho mesiaca, v ktorom podmienky prestal plniť. Platiteľ, ktorý je účtovnou jednotkou účtujúcou v systave jednoduchého účtovníctva a ktorého zdaňovacím obdobím je kalendárny štvrťrok, z dôvodu zmeny definície obratu po 01. januári 2019 musí pre účely správneho určenia zdaňovacieho obdobia správne určiť svoj obrat.

Záver

V príspevku sme sa venovali významnej zmene, ktorú priniesla novela zákona o DPH od roku 2019, a to vymedzeniu obratu zdaniteľnej osoby, ktoré je dôležité nielen z hľadiska registrácie pre daň z pridanej hodnoty, ale aj z dôvodu zrušenia registrácie platiteľa, správneho stanovenia zdaňovacieho obdobia a osobitnej úpravy uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru a služby. Zmena definície obratu sa týka predovšetkým zdaniteľných fyzických osôb, ktoré vedú jednoduché účtovníctvo.

Literárne zdroje a iné odkazy

KOVÁČIK, Michal (2019). *Komentár k zmene definície "obrat" pre účely zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov platného od 01. 01. 2019*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2019. roč. 27, č. 3, s. 2-6.

KOVÁČIK, Michal (2019). *Správne určenie zdaňovacieho obdobia platiteľa dane po 01. 01. 2019 z dôvodu zmeny definície obratu*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2019. roč. 27, č. 3, s. 10.

KOVÁČIK, Michal – MATEÁŠOVÁ, Martina (2019). *Zmena výpočtu koeficientu pomerného odpočítania dane podľa § 50 zákona o DPH*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2019. roč. 27, č. 3, s. 7-9.

MELUCHOVÁ, Jitka (2016). *Zmeny v súvislosti s používaním virtuálnej registračnej pokladnice*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2016. ISSN 1335-2024, 2016, roč. 24, č. Mimoriadne č., s. 61-62.

VAŠEKOVÁ, Miroslava - MATEÁŠOVÁ, Martina (2017): *Zdaňovanie daňou z pridanej hodnoty v SR vybrané zmeny účinné od 1. januára 2017*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2017. ISSN 1335-2024, 2017, roč. 25, č. mimoriadne vydanie, s. 17-27.

VAŠEKOVÁ, Miroslava (2017): *Tax and insurance charges burden on dividends - withholding tax vs. health insurance*. In *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Medzinárodná vedecká konferencia. *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie : Zuberec - Univerzitné stredisko UNIZA, 11. - 13. septembra 2017*. - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2017. ISBN 978-80-225-4415-3, s. 210-214. APVV-16-0602.

VAŠEKOVÁ, Miroslava (2018): *Zdaňovanie daňou z pridanej hodnoty a administratívna záťaž podnikateľských subjektov v kontexte legislatívnych zmien v SR*. In *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018. ISSN 1335-2024, 2018, roč. 26, č. Špeciálne vydanie, s. 83-94. APVV-16-0602.

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.